

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

DZD-I.0003.1.2017.MD

Opole, dnia 20.06.2017 roku

**Pani
Elżbieta Kurek
Radna Województwa Opolskiego**

Odpowiedź na interpelację w sprawie działań profilaktycznych wobec zagrożenia chorobami odkleszczowymi (borelioza, zapalenie mózgu, babesjoza, bartonelloza, jersinioza, anaplazmoza itd. oraz:

1. Liczby pacjentów w Województwie Opolskim, którzy skorzystali w roku 2017 z pomocy medycznej z powodu ukąszenia przez kleszcze.
2. Liczba osób w Województwie Opolskim, które przed sezonem wiosenno-letnim zaszczepiły się przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu (KZM).
3. Obszarów w Województwie Opolskim szczególnie zagrożonych.
4. Działań podejmowanych (np. przez opolski Sanepid) w kierunku obniżenia niebezpieczeństwa zapadnięcia na choroby odkleszczowe.
5. Istnienia możliwości upublicznienia map z wyszczególnieniem tych terenów województwa, na których należy zachować szczególną ostrożność.

Szanowna Pani Radna,

W odpowiedzi na Pani interpelację z dnia 1 czerwca 2017 r. uprzejmie przedkładam co następuje:

Kleszcze ze względu na przenoszone patogeny stanowią duże zagrożenie dla zdrowia człowieka. Zainfekowane osobniki podczas ukłucia mogą wprowadzić do organizmu wirusy takie jak zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu (KZM – kleszczowe zapalenie mózgu), a także bakterie wywołujące boreliozę¹. Ryzyko zakażenia u ludzi jest uzależnione m.in. od regionu geograficznego.

¹ J. Kasprzak, A. Brochocka, A. Klimberg, *Występowanie krętków *Borrelia* spp. w kleszczach *Ixodes ricinus* z terenów endemicznych województwa kujawsko-pomorskiego*, Probl Hig Epidemiol 2016, 97(4): 363-370, <http://www.phie.pl/pdf/phe-2016/phe-2016-4-363.pdf> [dostęp: 12.06.2017 r.]

Liczebność jak i rozprzestrzenianie się kleszczy w Europie ulega ciągłemu zwiększeniu². Sytuacja ta jest związana ze zmianami klimatycznymi oraz wydłużonym okresem ich żerowania. Do czynników sprzyjających ich wysokiej rozrodczości i niskiej umieralności należą łagodne zimy i wilgotne lata³.

Największa aktywność kleszczy notowana jest wiosną i jesienią. Najczęściej bytują one na obszarach wilgotnych i zalesionych. Coraz częściej jednak występują w miastach, na terenie parków, działek rekreacyjnych, przydomowych ogródków, pośród traw i krzewów.

Istotnym jest jednak, iż nie każde ukąszenie kleszcza wymaga skorzystania z pomocy medycznej, ponieważ nie zawsze prowadzi ono do wystąpienia boreliozy lub innych chorób odkleszczowych. „Szacuje się, że ryzyko zachorowania na boreliozę po jednorazowym pokłuciu przez kleszcza wynosi poniżej 1%⁴. W związku z powyższym poniżej przedstawiam informacje dotyczące stwierdzonych przypadków zachorowalności na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) w Województwie Opolskim, również w odniesieniu do sytuacji w naszym kraju.

W Polsce współczynnik zapadalności [zachorowalność] (liczba nowych zachorowań zarejestrowanych w ciągu roku przypadająca na 100 000 mieszkańców) na boreliozę od roku 2012 wykazuje tendencję wzrostową. Podobna sytuacja występuje w Województwie Opolskim. Dane epidemiologiczne Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu sygnalizują, że w minionych latach w naszym regionie występowała zwiększona liczba zachorowań na boreliozę w porównaniu z sytuacją w kraju. W roku 2017 (do dnia 31.05.2017 r.) współczynnik zapadalności na boreliozę w Województwie Opolskim wyniósł 15,7, liczba stwierdzonych zachorowań zaś 156 (*Załącznik nr 1*).

² *Ibidem*

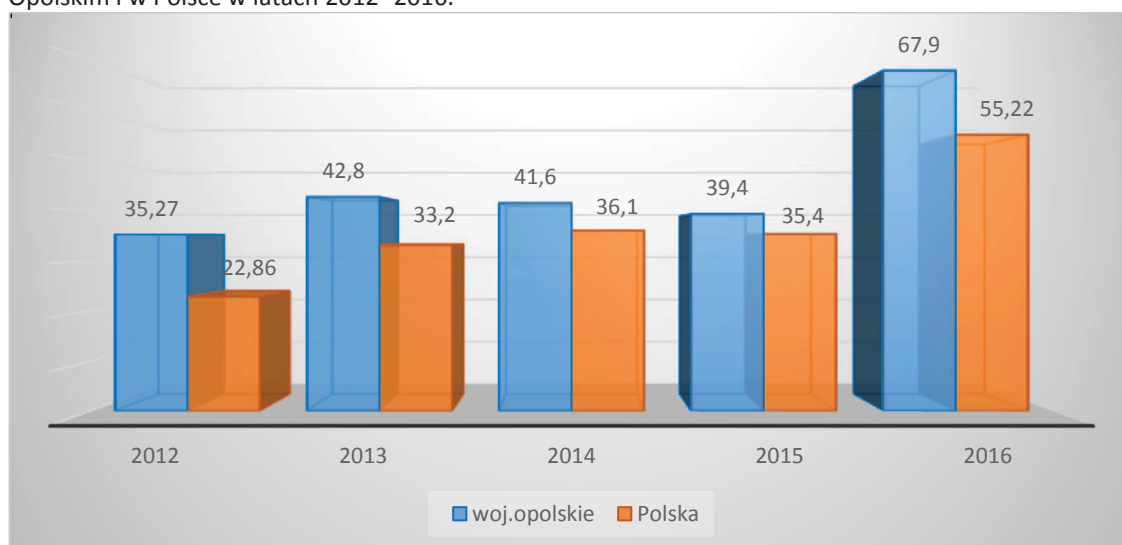
³ U. Posmyk, *Prezentacja multimedialna- „Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu w województwie opolskim”* z Konferencji pn. „Borelioza i choroby odkleszczowe w praktyce lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej”, Opole, dn. 02.06.2017 r.

⁴ SA. Pancewicz, AM. Garlicki, A. Moniuszko-Malinowska i wsp., *Diagnostyka i leczenie chorób przenoszonych przez kleszcze. Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych*. Przegl Epidemiol 2015, 69(2): 421-428, <http://www.phie.pl/pdf/phe-2016/phe-2016-4-363.pdf> [dostęp: 13.06.2017 r.]

L. Szenborn Konferencja pn. „Borelioza i choroby odkleszczowe w praktyce lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej”, Opole dn. 2 czerwca 2017 r. <http://www.opolskie.pl/2017/06/z-lekarzami-o-boreliozie/> [dostęp:13.06.2017 r.]

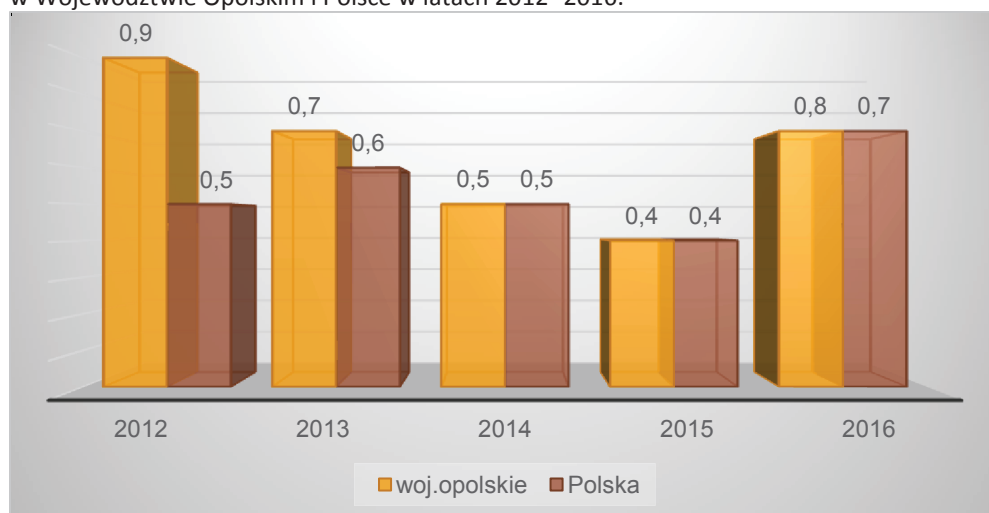
Wykres 1. Borelioza - współczynnik zapadalności (zachorowalność) na 100 tys. osób w Województwie Opolskim i w Polsce w latach 2012 -2016.

Źródło :U. Posmyk, *Prezentacja multimedialna- „Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu w województwie opolskim”* z Konferencji pn. „Borelioza i choroby odkleszczowe w praktyce lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej”, Opole, dn. 02.06.2017 r.

W przypadku kleszczowego zapalenia mózgu (KZM) współczynnik zapadalności (zachorowalność) w Polsce ulega zwiększeniu. Dane te jednak są znacznie mniej niepokojące niż w przypadku boreliozy. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie KZM wskazuje, że zapadalność na terenie Województwa Opolskiego w latach ubiegłych była porównywalna z danymi krajowymi. W roku 2017 (do dnia 31.05.2017 r.) w regionie opolskim nie stwierdzono zachorowań na KZM (*Załącznik nr 1*).

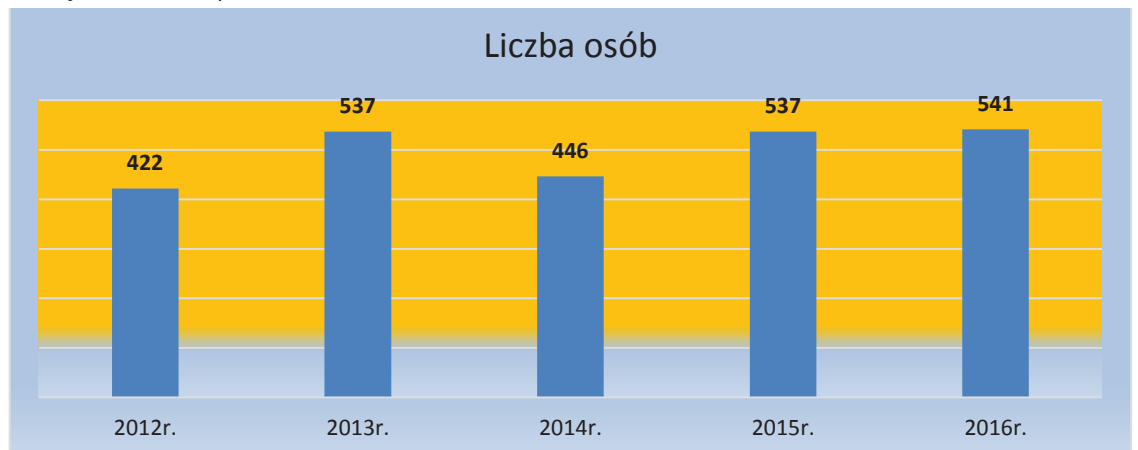
Wykres 2. Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) - współczynnik zapadalności na 100 tys. w Województwie Opolskim i Polsce w latach 2012 -2016.

Źródło :U. Posmyk, *Prezentacja multimedialna- „Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu w województwie opolskim”* z Konferencji pn. „Borelioza i choroby odkleszczowe w praktyce lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej”, Opole, dn. 02.06.2017 r.

Zgodnie z najaktualniejszymi danymi z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu liczba osób w Województwie Opolskim korzystających ze szczepień przeciwko Kleszczowemu Zapaleniu Mózgu (KZM) ulega zwiększeniu. W roku 2016 zaszczepionych zostało 541 osób. W porównaniu do roku 2012 liczba ta wzrosła o 119 osób.

Wykres 3. Liczba osób zaszczepionych przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu (KZM) w Województwie Opolskim.

Źródło :U. Posmyk, *Prezentacja multimedialna- „Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu w województwie opolskim”* z Konferencji pn. „Borelioza i choroby odkleszczowe w praktyce lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej”, Opole, dn. 02.06.2017 r.

W Województwie Opolskim prowadzone są różnego rodzaju działania profilaktyczne wobec zagrożeń boreliozą i innymi chorobami odkleszczowymi. W dniu 2 czerwca 2017 r. Departament Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego przy współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Opolu, Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Opolu z/s w Kędzierzynie-Koźlu oraz Konsultantem Wojewódzkim Województwa Opolskiego w dziedzinie chorób zakaźnych Panią lek. med. Wiesławą Błudzin zorganizował Konferencję dot. boreliozy oraz innych chorób odkleszczowych pn. **„BORELIOZA I CHOROBY ODKLESZCZOWE W PRAKTYCE LEKARZA PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ”**. Konferencja została objęta patronatem Prezesa Okręgowej Rady Lekarskiej w Opolu. Udział w Konferencji uprawniał ponadto lekarzy do uzyskania 3 punktów edukacyjnych (forma doskonalenia zawodowego). Konferencja kierowana była do lekarzy (z Województwa Opolskiego), w szczególności lekarzy rodzinnych stanowiących pierwsze ogniwo w systemie ochrony zdrowia. Celem niniejszej Konferencji było zwiększenie wiedzy lekarzy POZ w zakresie epidemiologii, diagnostyki i leczenia chorób odkleszczowych, które ze względu na duże zróżnicowanie obrazów klinicznych powodują znaczne trudności w zakresie ich orzecznictwa i terapii (*Załącznik nr 2*).

Działania w zakresie profilaktyki chorób odkleszczowych podejmowane są również aktywnie przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Opolu. Oprócz współorganizacji ww. Konferencji (prelekcja wygłoszona przez dr n. med. P. Urszulę Posmyk pn. „Sytuacja epidemiologiczna zachorowań na boreliozę i kleszczowe zapalenie mózgu w województwie opolskim”), WSSE w Opolu prowadzi samodzielne czynności profilaktyczne wobec zagrożeń boreliozą i innymi chorobami odkleszczowymi. Jednym z takich działań są

publikacje na stronie internetowej m.in. ulotka dot. ochrony przed ukąszeniami kleszczy, informacje na temat kleszczy i chorób odkleszczowych, a także aktualne wiadomości nt. zakażeń przenoszonych przez kleszcze. Na bieżąco również udzielane są informacje mediom lokalnym z zakresu profilaktyki chorób odkleszczowych. W roku 2016 natomiast Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu prowadziła wojewódzką Kampanię zdrowotną „Bezpieczne wakacje” w ramach, której prowadzona była edukacja z tematyki ochrony przed kleszczami.

Uprzejmie informuje, iż celem uzyskania informacji w zakresie najbardziej zagrożonych chorobami odkleszczowymi obszarów województwa oraz możliwości upublicznienia map z wyszczególnieniem terenów województwa, na których należy zachować szczególną ostrożność wystąpiono o opinię do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu.

Niezwłocznie po otrzymaniu odpowiedzi jej treść zostanie Pani przekazana odrębnym pismem.

Z poważaniem

Roman Kolek
Wicemarszałek Województwa Opolskiego

Załączniki

1. Informacja Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu dotycząca zakażeń przenoszonych przez kleszcze na dzień 05.06.2017 r.
2. Program Konferencji pn. „*Borelioza i choroby odkleszczowe w praktyce lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej*”.

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

DZD-I.0003.1.2017.MD

Opole, dnia 28 czerwca 2017 roku

**Pani
Elżbieta Kurek
Radna Województwa Opolskiego**

W uzupełnieniu do interpelacji z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie działań profilaktycznych wobec zagrożenia chorobami odkleszczowymi (borelioza, zapalenie mózgu, babesjoza, bartonelloza, jersinioza, anaplazmoza itd.) uprzejmie przedkładam co następuje:

Szanowna Pani Radna,

Zgodnie z najaktualniejszymi danymi Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu za rok 2016 największa zapadalność (liczba nowych zachorowań zarejestrowanych w ciągu roku przypadająca na 100 000 mieszkańców) na boreliozę w Województwie Opolskim występuje kolejno w Krapkowicach (128,7); Kędzierzynie –Koźlu (93,8) oraz w Strzelcach Opolskich (77,0). W związku z najwyższymi współczynnikami zapadalności na ww. obszarach można stwierdzić, iż są to miejsca najbardziej zagrożone w naszym regionie. Najniższe współczynniki zapadalności na boreliozę występują w Oleśnie, Prudniku oraz Kluczborku.

Tabela 1. Zachorowania i zapadalność na 100 tys. ludności na boreliozę w Województwie Opolskim.

Stacje	2016	
	wsp. zap.	liczba zach.
Krapkowice	128,7	83
Kędzierzyn - Koźle	93,8	90
Strzelce Opolskie	77,0	58
Opole	71,8	181
Głubczyce	68,5	32
Namysłów	68,0	29
Brzeg	56,0	51
Nysa	54,1	75
Kluczbork	52,6	35
Prudnik	37,5	21
Olesno	35,3	23

Źródło: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu (Pismo nr EP.9011.74.2017.EZ).

Rysunek 1. Najwyższe współczynniki zapadalności na boreliozę w Województwie Opolskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu (Pismo nr EP.9011.74.2017.EZ). (mapka ze strony internetowej: <http://dobryporod.opolskie.pl/serwis/index.php?id=548> [dostęp: 21.06.2017 r.]

W przypadku kleszczowego zapalenia mózgu (KZM) najwyższe współczynniki zapadalności występują kolejno w Głubczycach, Prudniku, Opolu i Nysie. W pozostałych miastach Województwa Opolskiego nie odnotowano zachorowań na tą jednostkę chorobową.

Tabela 2. Zachorowania i zapadalność na 100 tys. ludności na kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) w Województwie Opolskim.

Stacje	2016	
	wsp. zap.	liczba zach.
Głubczyce	6,4	3
Prudnik	1,7	1
Opole	1,2	3
Nysa	0,7	1
Brzeg	-	-
Kędzierzyn - Koźle	-	-
Kluczbork	-	-
Krapkowice	-	-
Namysłów	-	-
Olesno	-	-
Strzelce Opolskie	-	-

Źródło: Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu (Pismo nr EP.9011.74.2017.EZ).

Rysunek 2. Najwyższe współczynniki zapadalności na kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) w Województwie Opolskim.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Opolu (Pismo nr EP.9011.74.2017.EZ). (mapka ze strony internetowej: <http://dobryporod.opolskie.pl/serwis/index.php?id=548> [dostęp: 21.06.2017 r.]

Upzejmie informuję, iż niewielkie rozbieżności pomiędzy danymi z załącznika nr 1 pierwszej części odpowiedzi interpelacji, a załączonymi do niniejszego pisma tabelami (*załącznik nr 1, załącznik nr 2*), po konsultacji z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną wynikają ze zmian w stanie ludności Województwa Opolskiego.

Dane zaprezentowane w załączniku nr 1 oraz załączniku nr 2 do niniejszej odpowiedzi zostały zaktualizowane do rzeczywistego stanu liczby ludności.

Celem uzyskania informacji dotyczącej możliwości upublicznienia map z wyszczególnieniem terenów województwa, na których należy zachować szczególną ostrożność Departament Zdrowia i Polityki Społecznej w dniu 13.06.2017 r. oraz w dniu 21.06.2017 zwrócił się z niniejszym zapytaniem do Wojewódzkiej Stacji

Sanitarно-Epidemiologicznej w Opolu, jako jednostki właściwej w powyższym zakresie.
W załączeniu przekazuję korespondencję z WSSE na ww. temat.

Z poważaniem

Wicemarszałek Województwa Opolskiego
Roman Kolek

Załączniki:

Załącznik nr 1 Zachorowania i zapadalność na 100 tys. ludności na boreliozę (załącznik do Pisma Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Opolu nr EP.9011.74.2017.EZ z dnia 20.06.2017 r.).
Załącznik nr 2 Zachorowania i zapadalność na 100 tys. ludności na kleszczowe zapalenie mózgu (KZM). (załącznik do Pisma Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Opolu nr EP.9011.74.2017.EZ z dnia 20.06.2017 r.).

